

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, tel. (8 5) 210 7161, el. p. info@ekgt.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Seimo Švietimo ir mokslo komiteto
pirmininkei Vaidai Aleknavičienei

2025-03-25 Nr. S-67

Švietimo, mokslo ir sporto
ministrei Ramintai Popovienei

DĖL ETNINĖS KULTŪROS UGDYMO PRADINĖSE KLASĖSE

Kaip rodo įvairūs tyrimai ir ilgametė pedagoginė patirtis, pradinių klasių mokiniai yra patys imliausi paveldėtoms tradicijoms ir etnokultūrinėms nuostatoms perimti. Etninė kultūra labai svarbi siekiant išugdyti tautiškai sąmoningą, patriotišką ir pilietišką asmenybę. Pradiniame ugdyme įgytos etnokultūrinės žinios bei patirtis padeda vaikams subrandinti artimą ryšį su savo kraštu, jo praeitimi ir dabartimi. Etnokultūrinis ugdymas padeda vaikui suvokti, jog jis yra gamtos dalis, puoselėti pagarbą Gyvybei ir Žemei, mylėti gamtą, žmones ir Tėvynę.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje apibrėžiant pradinio ugdymo paskirtį įvardijama būtinybė būtent šiame ugdymo etape suteikti asmeniui etninės kultūros pagrindus. Etninės kultūros ugdymo svarba nuo pat mažens atitinka Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo nuostatas, kad šalies vidaus politika turi remtis tautinės savimonės ugdymu, valstybė privalo užtikrinti lietuvių tautos etninės kultūros, kultūros savitumo ir papročių, kultūros paveldo išsaugojimą, švietimo sistema turi ugdyti tautinį sąmoningumą, pagarbą kitoms tautoms.

Šios nuostatos ypač aktualios šiuo metu, matant Ukrainos pavyzdį: jos žmonių patriotiškumas, stipri tautinė savimonė ir siekis išsaugoti savo tradicijas yra svarbiausias stiprybės šaltinis vykstant pilietiniam pasipriešinimui agresoriui. Deja, Lietuvoje pastebime tautinės savimonės ir patriotizmo stiprinimo trūkumą švietimo sistemoje. Į tai atkreipė dėmesį ir užsienio lietuviai: 2022 m. gegužės 13 d. Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos posėdyje buvo priimta rezoliucija, raginanti Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją „įvesti etninės kultūros mokymą kaip bendrojo ugdymo mokyklų programų atskirą privalomąjį dalyką pradedant pradiniu ugdymu“.

Etninės kultūros ekspertai yra įsitikinę, kad etninės kultūros pagrindus pradinukams suteikti bus galima tik tuomet, kai pradinėse klasėse bus įteisintas privalomas etninės kultūros dalykas. Kaip rodo Etninės kultūros globos tarybos atlikti tyrimai, etnokultūrinis ugdymas negali apsiriboti vien etninės kultūros integravimu į įvairius dalykus (daugeliu atvejų tai vyksta paviršutiniškai ir fragmentiškai), būtina plėtoti atskiro etninės kultūros dalyko mokymą, pasitelkiant etninės kultūros kompetenciją turinčius pedagogus – tik taip galima užtikrinti, kad etninės kultūros pagrindai moksleiviams bus suteikti.

Galimybės įtvirtinti privalomą etninės kultūros mokymą pradinėse klasėse jau yra sudarytos, kadangi pastaraisiais metais buvo patvirtinti šie svarbūs dokumentai:

- Atnaujinta Etninės kultūros bendroji programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1541 „Dėl Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo Nr. V-1269 „Dėl priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ pakeitimo“ – ši programa apima pradinį, pagrindinį ir vidurinį ugdymą, ja remiantis galima mokyti etninės kultūros kaip atskiro dalyko, skiriant po 1 ak. val. per savaitę.

- Etninės kultūros dalykas įtrauktas į Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų dalykų klasifikatorių, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. V-1951 „Dėl Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų dalykų klasifikatoriaus patvirtinimo“ (klasifikatoriuje Etninė kultūra su kodu Nr. 12003 įtvirtinta kaip „Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programos dalykas“).

- 2024 m. buvo parengtos ir portale emokykla.lt paskelbtos itin išsamios Pagrindinio ugdymo etninės kultūros programos įgyvendinimo rekomendacijos.

Įgyvendinant Etninės kultūros bendrąją programą pradiniame ugdyme siekiama, kad vaikai susidarytų vientisą tautinės kultūros vaizdą, pažintų, perimtų ir saugotų tradicines vertybes, kartu geriau pažintų ir save. Ši programa parengta atsižvelgiant į kitų mokomųjų dalykų pradinio ugdymo atnaujintas bendrąsias programas. Pabrėžtina, kad etninė kultūra pati savyje yra itin integrali, nes apima įvairias žmogaus gyvenimo sritis: paprotinį elgesį ir tradicinę etiketą, šeimos, giminės, bendruomenės ir tautos tradicijas, įvairias šventes ir papročius, pasaulėjautą, mitologiją, tradicinius amatus ir ūkinę veiklą, etnografinių regionų ir lokalinių vietovių savitumą, kultūrinį kraštovaizdį ir tradicinę architektūrą, tautinį kostiumą, kulinarinį paveldą, sveikatos puoselėjimo tradicijas, tarmes, įvairius tautosakos žanrus, muzikinį, choreografinį ir žaidybinį folklorą, tautodailę, liaudies mediciną, etnokosmologiją, kitas liaudies žinijos sritis. Dėl tokio sinkretiškumo etninė kultūra gali aprėpti visas ugdymo sritis, o ypač – visuomeninį ugdymą, etiką, lietuvių kalbą ir literatūrą, technologijas, daile, muziką, teatrą, šokį, fizinį ugdymą, taip pat gamtos mokslus, gyvenimo įgūdžių ugdymą, net tiksliuosius mokslus.

Siūlome Etninės kultūros dalykui skirtas ugdymo valandas sudaryti pradiniame ugdyme sumažinant muzikos ir (ar) kitiems su etnine kultūra susijusiems mokomiesiems dalykams skirtą laiką.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

